

Urząd Zamówień Publicznych (UZP) zaprezentował propozycje zmian w ustawie Prawo zamówień publicznych (u.p.z.p.), które w większości powinny poprawić sytuację przedsiębiorców starających się o uzyskanie zamówień publicznych, ograniczyć zbędną biurokrację i przyczynić się do wzrostu konkurencji na rynku zamówień publicznych.

• Opis przypadku

W dniu 2 lutego 2012 r. Urząd Zamówień Publicznych zaprezentował propozycje zmian w prawie zamówień publicznych. Najważniejsze pomysły to:

- (1) wprowadzenie zmian w sposobie potwierdzania spełniania przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu,
- (2) rezygnacja z zatrzymywania wadium wykonawcom, którzy nie uzupełnili dokumentów,
- (3) elektroniczna system zamówień publicznych,
- (4) uregulowanie kwestii wyjaśniania i odrzucania ofert dotkniętych wadą rażąco niskiej ceny,
- (5) umożliwienie Krajowej Izbie Odwoławczej (KIO) wydawania uchwał dotyczących zagadnień prawnych,
- (6) wprowadzenie tzw. „preferencji europejskich”, polegających na umożliwieniu udziału w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych wyłącznie wykonawcom z krajów, które otwały swoje rynki zamówień publicznych przed wykonawcami z Polski.

• Ocena eksperta FOR

Ważną propozycją UZP jest **oparcie oceny zdolności wykonawców ubiegających się o zamówienie publiczne wyłącznie na oświadczeniach**. W obecnie obowiązującym stanie prawnym (art. 25 i 26 u.p.z.p.), jeżeli wartość zamówienia jest równa albo przekracza kwotę określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 u.p.z.p., zamawiający ma obowiązek żądać od wszystkich wykonawców dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu. UZP proponuje, aby dokumenty musiał dostarczać tylko ten wykonawca, którego oferta zostanie wybrana jako najkorzystniejsza. Doprowadzi to do ograniczenia zbędnej biurokracji po stronie wykonawców i zamawiających oraz przyczyni się do zmniejszenia czasu i kosztów postępowania, co powinno sprzyjać małym i średnim przedsiębiorcom. UZP proponuje, aby te liberalne przepisy dotyczyły tylko trzech trybów udzielania zamówień (przetarg nieograniczony, negocjacje bez ogłoszenia i zapytanie o cenę), jednak w związku z faktem, iż wymienione wyżej tryby postępowania stosowane są w ponad 80 proc. postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w Polsce, będzie to bardzo odczuwalna zmiana na rynku.

Pozytywnie należy również ocenić propozycję, aby **Krajowa Izba Odwoławcza (KIO) mogła wydawać uchwały dotyczące zagadnień budzących wątpliwości interpretacyjne**. KIO rozstrzyga rocznie ok. 3000 spraw, co sprawia, że pomiędzy poszczególnymi wyrokami istnieją rozbieżności, które utrudniają interpretację przepisów. Uchwały KIO nie miałyby charakteru wiążącego, ale z uwagi na rangę stanowiłyby jasną wytyczną przy interpretacji przepisów.

Kolejną słuszną propozycją jest **rezygnacja z zatrzymywania wadium wykonawcom, którzy nie uzupełnili wymaganych dokumentów**. W obecnym stanie prawnym częste są przypadki, w których zamawiający zatrzymuje wadium nawet w okolicznościach, w których wykonawca nie ma na celu utrudniania konkurencji. Zniesienie tej drastycznej sankcji powinno zmniejszyć ryzyko dla przedsiębiorców związane z ubieganiem się o zamówienia publiczne.

Poprzeć należy również dążenia UZP do **całkowitej elektronizacji procedury przetargowej i popularyzacji aukcji i licytacji elektronicznej**, które przynoszą duże oszczędności dla budżetu państwa (na jedną aukcję średnio przypada ponad 200 tys. zł oszczędności). UZP słuszenie zamierza stopniowo wprowadzać te zmiany, co pozwoli na skuteczne niwelowanie zaistniałych problemów i sprawne wdrożenie pełnej elektronizacji przetargów w przyszłości.

UZP w swoich propozycjach dąży także do **uregulowania kwestii stosowania rażąco niskich cen przez wykonawców** w ten sposób, aby zamawiający miał obowiązek żądania wyjaśnień od wykonawcy w przypadku, gdy: (1) cena zawarta w ofercie jest niższa o więcej niż 50 proc. od średniej cen zawartych w pozostałych ofertach lub (2) cena zawarta w ofercie jest o więcej niż 20 proc. niższa od ceny zawartej ofercie, która ze względu na kryterium ceny została sklasyfikowana jako druga w kolejności. Powyższe propozycje należy ocenić jako rozsądne, gdyż z jednej strony nie przewidują automatycznego wykluczenia wykonawców, a z drugiej strony porządkują procedurę w zakresie rażąco niskiej ceny.

Propozycją, która wydaje się najbardziej kontrowersyjna jest **wprowadzenie tzw. preferencji europejskich**. UZP chce, aby zamówienia dostępne były wyłącznie przedsiębiorcom mającym siedzibę w Unii Europejskiej (UE) lub przedsiębiorcom z państw, z którymi UE lub Polska zawarła stosowną umowę. W gruncie rzeczy doprowadziłoby to do zablokowania zamówień publicznych dla firm pochodzących z Chin, które nie podpisały jeszcze tzw. Porozumienia w sprawie zamówień rządowych (*The Agreement on Government Procurement*) w ramach WTO. Z całą pewnością należy wywierać presję na Chiny, aby otworzyły swój rynek zamówień publicznych przed firmami z UE. Niemniej jednak protekcjonizm ze strony Polski nie wydaje się wskazany, gdyż może doprowadzić do ograniczenia konkurencji na naszym rynku, co oznacza większe koszty dla podatników. Na tym etapie nie wiadomo również, czy Polska koordynuje te działania z innymi krajami UE, czy jest to wyłącznie nasza inicjatywa. W tym drugim przypadku mogłoby to być działanie nieodczuwalne dla Chin, a tym samym nieskuteczne i mogące pogorszyć bilateralne stosunki gospodarcze.

Reasumując, propozycje UZP w dużej mierze wychodzą naprzeciw wielu postulatam przedsiębiorców zgłaszanych od kilku lat. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż wiele z pomysłów UZP wręcz wyprzedza analogiczne propozycje regulacji autorstwa Komisji Europejskiej, które mogą zacząć obowiązywać począwszy od połowy 2014 roku. W kontekście faktu, że Polska spóźnia się z implementacją szeregu przepisów Unii Europejskiej (np. czas na transponowanie przepisów dyrektywy obronnej minął 21 sierpnia 2011 r.), takie działania UZP należy jednoznacznie pochwalić.

Kontakt do autora

Witold Jarzyński

e-mail: witold.jarzynski@for.org.pl

tel. + 48 502 342 502

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11, fax +48 22 213 37 85

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl